

MANNVIT

Fljótsdalshreppur

DEILISKIPULAG

HENGIFOSS

FLJÓTSDALSHREPPUR

DEILISKIPULAG – GREINARGERÐ OG
UMHVERFISSKÝRSLA

VERKNÚMER: 1-741-241

003	2015.11.02	Bætt við byggingarlýsingu	IJ	ÁPM	VK	GI
002	2015.8.26	Útgefið	IJ	ATH	VK	GI
001	2015.4.30	Til auglýsingar	SSP	ATH	-	GI
ÚTGÁFA	DAGS. ÚTG	LÝSING	HÖFUNDUR	RÝNIR	SAMPYKKT	VERKKAUPI

Efnisyfirlit:

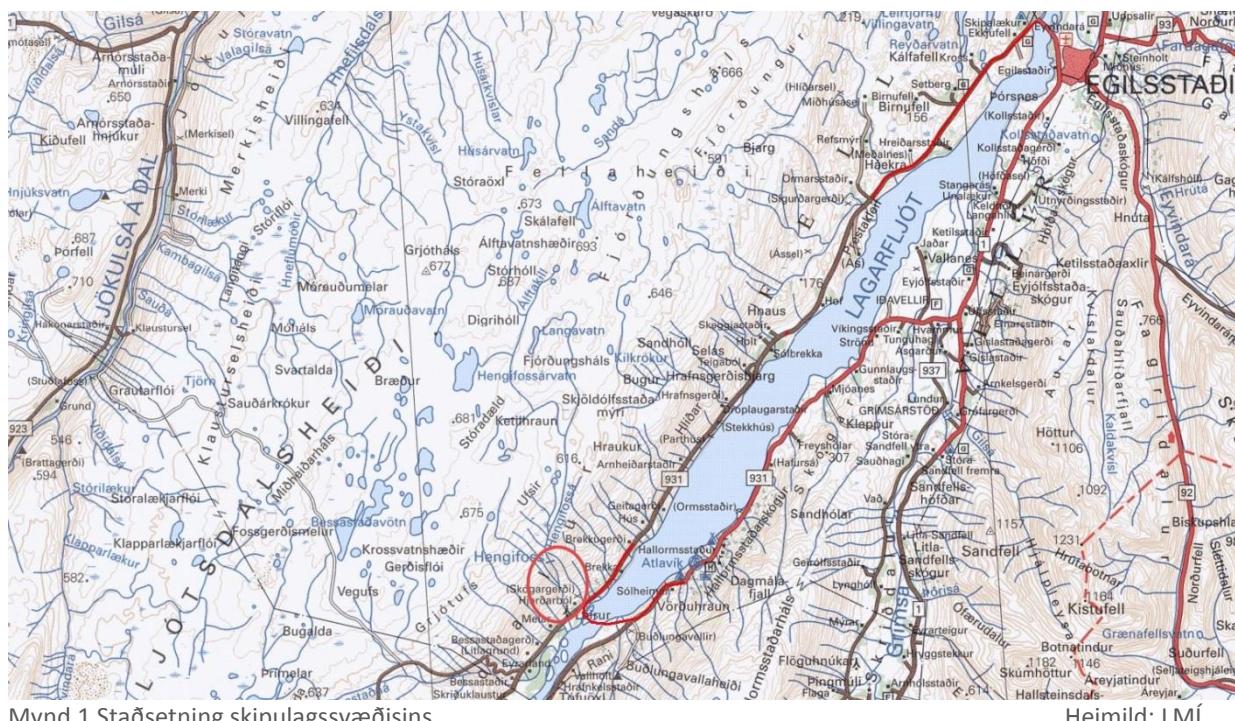
1. Almennt	3
1.1 Deiliskipulagssvæðið	3
1.2 Deiluskipulagsvinna.....	3
1.3 Afmörkun skipulagssvæðis.....	3
1.4 Aðkoma og staðsetning skipulagssvæðis.....	4
1.5 Eignarhald á skipulagssvæði	4
1.6 Landslag, veður og gróðurfar	4
1.7 Menningarminjar	5
2. Stefnumörkun.....	5
2.1 Almennt.....	5
2.2 Tengsl við aðrar áætlanir	5
2.2.1 Aðalskipulag.....	5
2.2.2 Deiliskipulag.....	6
2.2.3 Náttúruminjaskrá.....	6
2.2.4 Leyfisveitingar.....	6
3. Forsendur og markmið.....	7
3.1 Markmið.....	7
3.2 Skilmálar.....	7
3.3 Landnýting.....	7
3.3.1 Gönguleiðir	7
3.3.2 Hvíldarbekkir.....	8
3.3.3 Skilti	8
3.3.4 Byggingareitur	8
3.3.5 Byggingar og þjónusta	8
3.3.6 Bílastæði	9
3.3.7 Reiðhjólastæði	9
3.4 Veitur	9
3.4.1 Neysluvatn	9
3.4.2 Rafmagn og fjarskipti.....	9
3.4.3 Fráveita og sorp	9
4. Umhverfisskýrsla	11

4.1	Inngangur	11
4.2	Áherslur og aðferðir	12
4.3	Áhrifaþættir	12
4.4	Umhverfispættir.....	12
4.4.1	Umhverfisviðmið	12
4.4.2	Einkenni og vægi áhrifa	13
4.4.3	Núll-kostur	13
4.4.4	Valkostir.....	14
4.5	Niðurstöður.....	14
5.	Kynning, afgreiðsla og samþykkt.....	15
5.1	Samráð og kynning.....	15
5.2	Umsagnaraðilar	15
5.3	Áritun	15

1. Almennt

1.1 Deiliskipulagssvæðið

Skipulagssvæðið er Hengifossárgljúfur frá heiðarbrún niður fyrir þjóðveg 933 í Fljótsdal. Hengifossárgljúfur skartar Hengifoss og Litlanesfoss, Hengifoss fellur niður í gljfrið um 128 m og er einn hæsti foss landsins en Litlanesfoss skartar fallegum stuðlabergsmyndunum. Á bílastæðinu er salernisaðstaða og gönguleið er frá bílastæðinu upp meðfram gljúfrinu. Hengifossárgljúfur (nr. 671) er á Náttúruminjaskrá Umhverfisstofnunar og þar stendur „*Hengifossárgljúfur, Fljótsdalshreppi, N-Múlasýslu. Gljfrið með Hengifossi og Litlanesfossi. Sérstæð umgjörð um Hengifoss, einn hæsta foss landsins, og stuðlabergsmyndanir við Litlanesfoss*“.

1.2 Deiluskipulagsvinna

Deiliskipulagið er sett fram í greinargerð og á skipulagsuppdætti og skýringaruppdráttum. Umhverfisskýrsla, á grundvelli 6. gr. laga um umhverfismat áætlanar nr. 106/2005 er sett fram sem hluti af deiliskipulagsgreinargerðinni.

1.3 Afmörkun skipulagssvæðis

Afmörkun skipulagssvæðisins er sýnd á skipulagsuppdætti sem unninn er eftir loftmyndum.

1.4 Aðkoma og staðsetning skipulagssvæðis

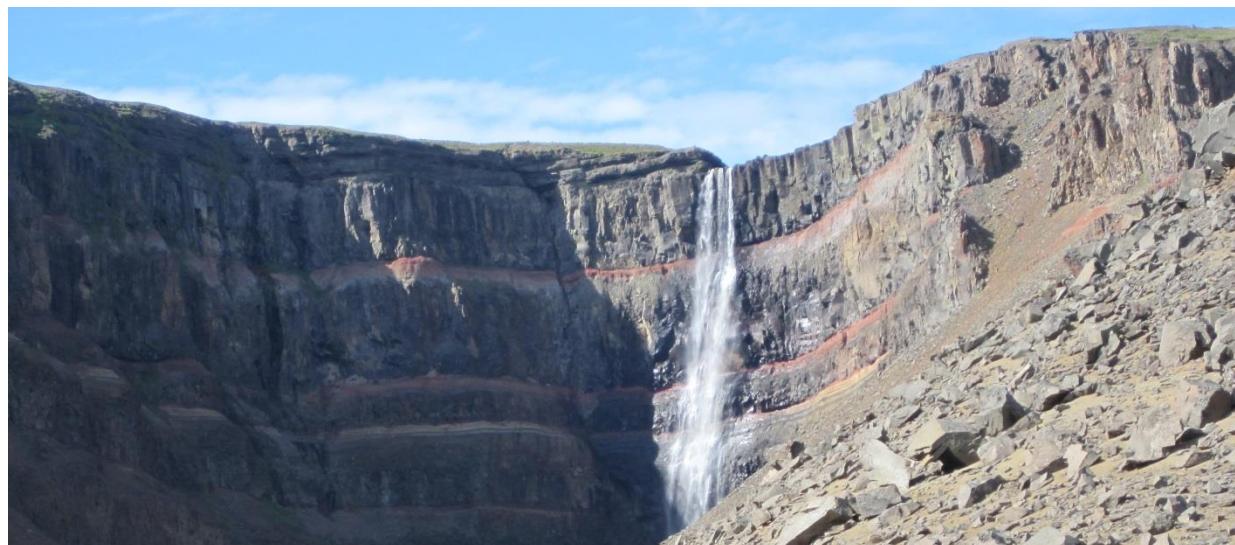
Aðkoma að svæðinu eru um 931 og er um 1 km sv. við vegamótum 933 og 931 um 35 km frá Egilsstöðum. Svæðið er norðurverðum í Fljótsdal rétt innan við botn Lagarfljóts.

1.5 Eignarhald á skipulagssvæði

Hengifossárgljúfur er á jarðarmörkum Mela og Hjarðabóls. Melar eru í einkaeigu en Hjarðarból í eigu ríkisins.

1.6 Landslag, veður og gróðurfar

Í Náttúrumæraskrá Fljótsdalshéraðs eftir Helga Hallgrímsson er svæðinu lýst. „Hengifossárgil er mikið klettagil sem Hengifossá hefur grafið í hlíðina, frá heiðarbrún niður á jafnsléttu. Í gilinu eru margir og fjölbreyttir fossar, neðst í gilinu að utanverðu er Skógarhvammur, vaxinn birki- og reynitrjám, og ofan við hann fallegur foss með stórt reynitré við hlið, og mætti því heita "Reynifoss". Nokkru ofar kemur fram gulbrún setlagasyrpa í gilinu, um 20 m þykk, í um 100 m hæð. Þar fyrir ofan er klettakór mikill með óvenju reglulegu stuðlabergi úr háum og beinum súlum, er þykir eitt hið fugursta sinnar gerðar hér á landi. Í kórnum er Stuðlabergsfoss (Litlanesfoss), er myndar um 30 m langa svuntu í klettaþróng. Best er að skoða stuðlagilið í sólskini fyrri hluta dags. Í heiðarbrún er Hengifoss, einn hæsti foss landsins, 128 m í einni fallbunu. Fossbrúnin er í 450 m h. y.s. Fossinn fellur ofan í hrikalegt og ægifagurt gljúfur með standbjörgum og áberandi rauðalögum milli berglaga. Neðst eru eru tuga metra þykk setlög með surtarbrandi. Að utanverðu er hrúgald er hefur hrunið úr þeim, en sunnanvert falla tveir Sellækir í flúðum niður hallandi fláa. Neðan við Sellæki er gilið þróngt og grunnt á kafla, með röð af birkitrjám á börmum. Ofan við Hengifoss eru tveir fossar, nafnlausir. Utan við gilið eru grunnir og grónir aukafarvegir árinna og heitir þar Grenisgjóta utan og neðan við Hengifoss“.

Mynd 2 Hengifoss

Mynd: Skarphéðinn Smári Þórhallsson

1.7 Menningarminjar

Samkvæmt fornleifaskráningu sem unnin var vegna deiliskipulagsgerðarinnar eru 16 minjar skráðar innan skipulagssvæðisins og þar af voru fimm metnar í hættu vegna fyrirhugaðra framkvæmda. Minjarnar 16 eru allar friðaðar með lögum en þær sem taldar eru í hættu eru þrjár kolagrafir, ein varða og hlaðin rétt, ýmist kölluð Melarétt eða Hengifossárrétt. Vakin er athygli á að í lögum um menningarminjar segir:

„Ef fornminjar sem áður voru ókunnar finnast við framkvæmd verks skal sá sem fyrir því stendur stöðva framkvæmd án tafar. Skal Minjastofnun Íslands láta framkvæma vettvangskönnun umsvifalaust svo skera megi úr um eðli og umfang fundarins. Stofnuninni er skyldt að ákveða svo fljótt sem auðið er hvort verki megi fram halda og með hvaða skilmálum. Óheimilt er að halda framkvæmdum áfram nema með skriflegu leyfi Minjastofnunar Íslands.“ (2.mgr. 24. gr laga um menningarminjar nr. 80/2012).

2. Stefnumörkun

2.1 Almennt

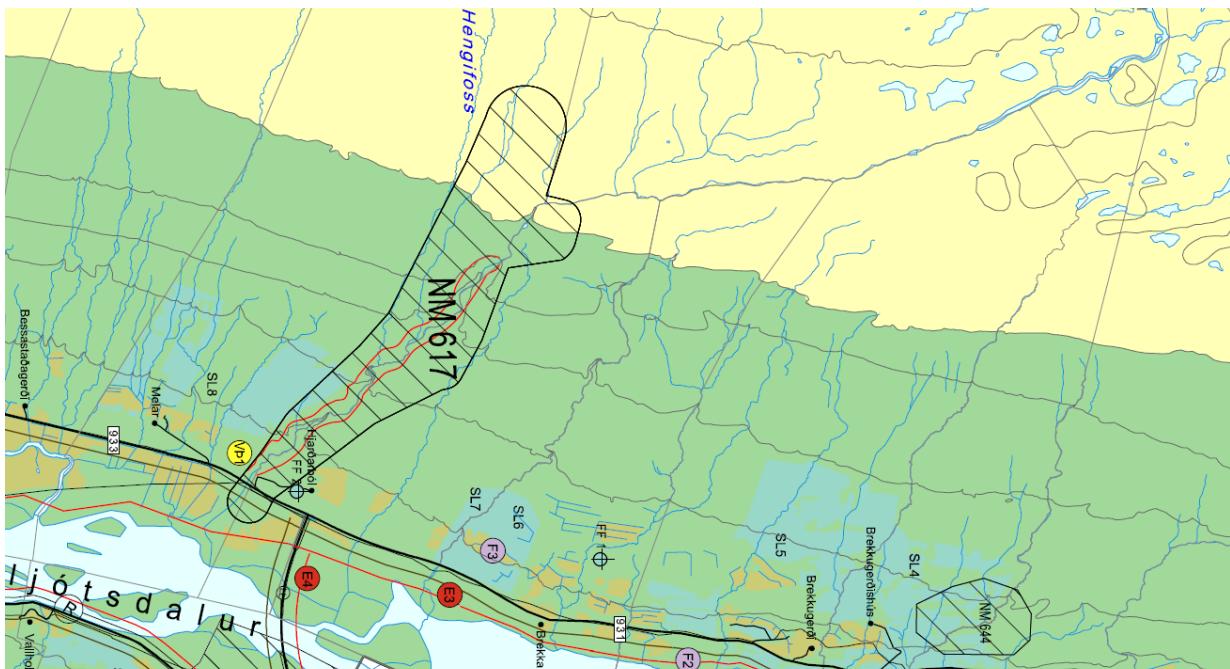
Hengifoss fellur í mikilfenglegu gljúfri þar sem sjá jarðlögin laga fyrir lag. Í Hengifossá er einnig Litlanesfoss, sem fellur fram af stuðlabergsumgljúfur þar sem hæstu stuðlar eru meira en 10 metra háir. Hengifossárgljúfur er náttúruperla með mikið aðdráttar afl og er einn þekktasta og fjölfarnasta, einstaka ferðamannastað á Austurlandi. Með skipulagðri og markvissri uppbyggingu getur Hengifoss getur tekið við marföldum þeim fjölda sem heimsækir staðinn í dag. Útlit er fyrir ferðamanna haldi áfram að heimsækja þessa náttúruperlu en það er nauðsynlegt að gengið verði í að laga aðgengi og aðstöðu til að tryggja að svæðið þoli ágang og tryggja öryggi þeirra sem heimsækja Hengifoss. Með því móti má tryggja að Hengifoss verði áfram einn af fjölsóttari ferðamannastöðum á Íslandi.

2.2 Tengsl við aðrar áætlunar

Fjallað eru um svæðið í aðalsskipulagi Fljótsdalshrepps 2014-2030.

2.2.1 Aðalskipulag

Aðalskipulag Fljótsdalshrepps 2014 – 2030, staðfest 03. 12 2014, er í gildi á svæðinu. Í aðalskipulaginu er lögð áhersla á að styrkja stoðir og auka vægi ferðaþjónustu á svæðinu sem byggir á sérstöðu svæðisins. Hengifossárgljúfur er skipulagt sem verslun og þjónustu með möguleika á uppbyggingu fyrir minniháttar móttöku fyrir ferðamenn. Vþ-1 (sjá mynd 3) og þar standur „Yfirbragð nýbyggingsa vönduð og falli að umhverfi.“ og „Merkja þarf gönguleiðir á svæðum sem hafa útvistargildi. Úrbætur á aðstöðu til móttöku ferðamanna á vinsælum áningarástöðum í sveitarfélagini, s.s. við Hengifoss“. Stærsti hluti deiliskipulagssvæðisins er skipulagður sem landbúnaðarsvæði í aðalskipulag og nýtt sem beitarland. Það verður hægt að nýta það sem slíkt þrátt fyrir uppbyggingu göngustíga sem þegar eru til staðar.

Mynd 3 Mynd af svæðinu úr aðalskipulagi Fljótsdalshrepps 2014-2030 skipulagssvæði auðkennt Vp 1

2.2.2 Deiliskipulag

Ekkert deiliskipulag er til staðar fyrir svæðið og mun því deiluskipulagsgerðin ekki hafa áhrif á aðrar deiliskipulagsáætlanir.

2.2.3 Náttúrumuinjaskrá

Hengifossárgljúfur (nr. 671) er á Náttúrumuinjaskrá (sjá mynd 3) en hún er skrá yfir öll friðlýst svæði á Íslandi og önnur merkileg svæði sem hafa ekki enn verið friðlýst. Umhverfisstofnun skal í samráði við Náttúrufræðistofnun Íslands og hlutaðeigandi náttúrustofur og náttúruverndarnefndir sjá um undirbúning og öflun gagna vegna viðbóta við náttúrumuinjaskrá og heildarútgáfu hennar. Í náttúrumuinjaskrá eiga að vera upplýsingar um friðlýstar náttúrumuinjar, náttúrumuinjar sem ástæða þykir til að friðlýsa samkvæmt náttúruverndaráætlun og aðrar náttúrumuinjar, s.s. landsvæði og náttúrumyndanir. Fornleifaskráning hefur verið unnin og liggur fyrir.

2.2.4 Leyfisveitingar

Sækja þarf um starfsleyfi til Heilbrigðiseftirliti Austurlands fyrir þann rekstur sem á svæðinu verður. Vatnsveita er háð starfsleyfi HAUST skv. matvælalögum nr. 93/1995. Fráveita er ekki háð starfsleyfi, heldur aðeins samþykki HAUST skv. fráveitureglugerð. Almenningssalerni eru háð starfsleyfum heilbrigðisnefnda samkvæmt regluerð um hollustuhætti nr. 941/2002. Komi til þess að seld verði matvæli, sælgæti eða annað þess háttar í aðstöðuhúsinu er það háð starfsleyfi samkvæmt matvælalögum nr. 93/1995.

3. Forsendur og markmið

3.1 Markmið

Markmið með gerð deiliskipulags við Hengifossárgljúfur eru sett fram í aðalskipulagi Fljótsdalshrepps og eru eftirfarandi. „Svæðið er ætlað fyrir verslun og þjónustu með möguleika á uppbryggingu fyrir minniháttar móttöku fyrir ferðamenn. Deiliskipulag liggur ekki fyrir. Staðsetning krefst að vandað verði til yfirbragðs nýbygginga.“

Í skýrslunni Hengifoss 128M eru sett fram eftirfarandi markmið sem ná á fram með deiliskipulagsgerðinni:

- Að tryggja verndun náttúru og náttúruminja á svæði sem er í C-flokki náttúruminjaskrár.
- Að skapa framtíðarásýnd og skipulag svæðisins m.t.t. aðgengis og umferðar gesta.
- Að afmarka umferð gesta um svæðið með stígum, brúm, leiðum og áningarstöðum.
- Að staðsetja helstu útsýnisstaði, nauðsynlegar tröppur og brýr, upplýsinga- og fræðsluskilti, ílát fyrir flokkað sorp og fleira.
- Að stuðla að því að hönnun og efnisval mannvirkja falli vel að umhverfi og sé í anda vistvænnar þróunar.
- Að efla farsæla og vistvæna þróun ferðamennsku á svæðinu í anda sjálfbærni

3.2 Skilmálar

Í landslagi Hengifossárgljúfurs geta mannvirki haft mikil áhrif á ásýnd lands. Mikilvægt er að ný mannvirki falli vel að umhverfinu. Vanda þarf til staðsetningar mannvirkja og huga að vali á byggingarefnum, gróðri o.fl. Það er leitast við að halda mannvirkjasvæðum í lágmarki og finna mannvirkjum stað þar sem fyrirséð er að þau muni hafa sem minnst áhrif á ásýnd lands. Mannvirki, þ.m.t. hús, skilti, brýr og göngustígar falli vel að landi. Útlit þeirra verði samræmt en þó með sérstöðu svæða í huga. Við litarval er rétt að horfa til umhverfis og rétt að nota svokallaða jarðliti s.s. brúna eða græna liti til að reyna að draga úr áhrifum mannvirkja í landslaginu.

3.3 Landnýting

Bílastæði, byggingareitur og göngustígar eru í landi Mela sem er í einkaeigu.

3.3.1 Gönguleiðir

Gönguleið innan skipulagssvæðisins og má sjá á skipulagsupprætti, þarf að laga þarf að komu að stíg upp að fossi og auka upplýsingar. Göngustígar liggja að góðum útsýnisstöðum eins og kostur er og víða er töluverð fallhætta og upplýsingar um hættuna verður að koma á framfæri með upplýsingaskiltum. Alla göngustíga verður að fella að landi eins og kostur er og leitast við að leggja þá í hvarfi frá bæjarhúsum og ekki í námunda við fornminjar. Samkvæmt 22. gr. laga um menningarminjar nr. 80/2012 er friðhelgað svæði umhverfis friðaðar fornleifar 15 m frá ystu mörkum þeirra. Leyfi Minjastofnunar Íslands þar til framkvæmda nær minjum en það. Skipulagið gerir ráð fyrir göngustíg báðumegin við Hengifossá og möguleika á þremur göngubrúm yfir gilið, sú efsta neðan við

Hengifossárgil sú næsta brú yfir Litlanesfoss og sú neðsta rétt ofan við brú á veginum nr. 334. Allar göngubrýr verða að lagaðar að landinu og efni valið með tilliti til endingar og skoða ætti möguleika á að vera með dekkið á brúnum úr gleri, plexigleri eða öðrum efni sem sést í gegnum.

3.3.2 Hvíldarbekkir

Hvíldarbekkir eiga vera staðsettir með æskilegu millibili á göngustígum og auðvelt aðgengi. Þá skal einnig koma upp hvíldarbekkjum á merktum gönguleiðum sem einnig eru með hæfilegu millibili. Útlit þeirra, efnisval og ásýnd skal fylgja stefnu skipulagsins og í anda vistvænnar þróunar.

3.3.3 Skilti

Efnisval og útlit fyrir upplýsingarskilti skulu vera skv. vistvænni stefnu skipulagsins. Á þeim skulu m.a. vera upplýsingar lengd og erfiðleikastig gönguleiða, almenna umgengni um svæðið og ábyrgð ferðamanna á eigin sorphirðu. Upplýsingarskilti sem vara við grjóthruni ætti að staðsetja þar sem við á og eins til að upplýsa að fallhættu á gljúfrabrénum. Þá er æskilegt að koma upp skiltum er upplýsa ferðamenn um þær framkvæmdir til uppbygginga sem áætlaðar eru á næstu árum.

3.3.4 Byggingareitur

Þá er kvöð um vandaðan frágang á útisvæði upplýsinga- og þjónustuskála, auðvelt aðgengi og samræmis sé gætt í heildarásýnd skipulagssvæðisins. Vanda skal frágang í kringum þjónustuhúsið verður helsta móttaka ferðamanna á austurlandi. Byggingarreitur fyrir nýtt upplýsingar og þjónustuskála er í landi Mela.

3.3.5 Byggingar og þjónusta

Salernishús og bílastæði (sjá mynd 4) er við þjóðveg í landi Mela. Stækka þarf bílastæði og gera stærri upplýsinga- og þjónustuskála með salernum, söluaðstöðu og lítt áberandi aðstöðu fyrir flokkun sorps. Allt þarf þetta að hafa jákvæð áhrif á uppbyggingu ferðaþjónustu í nágrenninu með góðri upplýsingagjöf. Húsið á að falla vel inn í ómanngert umhverfið og möguleiki er að byggja það inn í brekkuna hjá bílastæði. Byggingin skal vera í jarðlitum og við val á byggingarefnum skal leita umhverfisvænna lausna. Húsið skal vera á einni hæð, og hæðarkóti botnplötu skal vera á bilinu 31,5 m – 32 m. Mesta leyfða veghæð er fimm metrar og nýtingarhlutfall byggingarreits skal ekki fara yfir 0,5. Húsið verður að vera byggt þannig að möguleiki sé til stækkunar vegna fjölgunar ferðamanna næstu 25 - 30 árin. Gerð er krafa um snyrtilegan frágang í kringum bygginguna. Að öðru leyti skal sækja um leyfi eftir hefðbundnum leiðum með áætlaðar framkvæmdir til uppbyggingar. Ekki er gert ráð fyrir gistiaðstöðu innan skipulagssvæðisins.

Mynd 4 Horft niður á bílastæði við Hengifossá

Mynd: Skarphéðinn Smári Þórhallsson

3.3.6 Bílastæði

Þörf er á að fylgja rútustæðum og almennum bílastæðum frá því sem nú er. Núverandi fyrirkomulag nægir ekki gestafjölda á annatíma, og aðstaða fyrir rútur er óviðunandi. Bílastæðin eru í almennu samræmi við 5.3.2.5.gr. Skipulagsreglugerðar nr.90/2013 og fjöldi og fyrirkomulag sérmerktra bílastæða fyrir fatlaða fara að Byggingarreglugerð nr.112/2012. Uppdrættir sýna 93 stæði fyrir einkabíla, 2 sérmerkt stæði fyrir hreyfihamlaða og 5 rútustæði. Lagt er til að byrjað verði að stækka bílastæðið í átt að ánni með stæði fyrir 40 bíla og breyting á núverandi bílastæði. Þá er sýnd möguleg stækkan bílastæðisins til suðurs á uppdráttum fyrir 40 bíla.

Lagt er til að reistar verði manir sem skýla bílastæðinu frá umferð af veginum auk þess að draga úr sjónrænum áhrifum bílastæðisins frá veginum.

3.3.7 Reiðhjólastæði

Eru staðsett við þjónustuhúsið.

3.4 Veitur

3.4.1 Neysluvatn

Neysluvatn fyrir þjónustuhúsið er fengið úr borholu í aurkeilu árinnar neðan vegarins , staðsetningu má sjá á yfirlitsmynd. Vatnsbólið verður girt af til þess að tryggja hreinleika neysluvatns.

3.4.2 Rafmagn og fjarskipti

Rafmagn fyrir þjónustuhúsið tengiboxi

3.4.3 Fráveita og sorp

Þjónustuhúsið verður tengd rotþró og siturlögnum. Virk sorpflokkun er á svæðinu en allt sorp er flutt af svæðinu til urðunar eða endurvinnslu.

Ný snyrtiaðstaða verður tengd við rotþróna en kanna skal hvort núverandi rotþró og lagnir séu fullnægjandi vegna stækunarinnar. Áhersla verður lögð á að hvetja starfsmenn og gesti til að flokka sorp og skilja það við sig í þar til gerð ílát sem komið verður fyrir á svæðinu. Ekki eru auðkenndir sérstakir staðir á uppdráttum í því skyni, en reiknað er með að sorpílátum verði eftir atvikum komið fyrir við þjónustuhúsið. Stefnt er að virkri flokkun sorps, þar sem áhersla verður á endurvinnslu og að minna magn fari til urðunar.

4. Umhverfisskýrsla

4.1 Inngangur

Lögbundin efnisatriði í umhverfismati deiliskipulags:	Vísun í kafla deiliskipulagsins:
Yfirlit yfir efni og helstu stefnumið deiliskipulagsins.	Sjá kafla 3
Yfirlit yfir tengsl deiliskipulagsins við aðra áætlanagerð.	Sjá kafla 2.2
Deiliskipulagið fellur undir lög um umhverfismat áætlana.	Sjá kafla 4.2
Lýsing á þeim þáttum í umhverfinu sem skipta máli varðandi efni og landfræðilegt umfang deiliskipulagsins.	Sjá kafla 1.6
Umfjöllun um líklega þróun umhverfisins án framfylgdar deiliskipulagsins.	Sjá kafla 4.4.3
Lýsing á þeim umhverfispáttum sem líklegt er að verði fyrir verulegum áhrifum af framkvæmd deiliskipulagsins.	Sjá kafla 4.3
Lýsing á umhverfisvandamálum sem varða deiliskipulagið, sérstaklega sem varða svæði sem hafa sérstakt náttúruverndargildi.	Sjá kafla 4.3
Upplýsingar um umhverfisverndarmarkmið sem stjórnvöld hafa samþykkt og varða deiliskipulagið.	Sjá kafla 2.2
Umfjöllun um hvernig tekið hefur verið tillit til umhverfisverndarmarkmiða stjórvalda og annarra umhverfissjónarmiða við gerð aðalskipulagsins.	Sjá kafla 2.2
Skilgreining, lýsing og mat á líklegum verulegum umhverfisáhrifum af framkvæmd deiliskipulagsins.	Sjá kafla 4.4
Skilgreining, lýsing og mat á líklegum verulegum umhverfisáhrifum raunhæfra valkosta við deiliskipulagið.	Sjá kafla 4.4
Upplýsingar um aðgerðir sem eru fyrirhugaðar til að koma í veg fyrir, draga úr eða vega upp á móti verulegum neikvæðum umhverfisáhrifum af framkvæmd deiliskipulagsins.	Sjá kafla 4.4
Yfirlit yfir ástæður þess að þessi kostur var valinn.	Sjá kafla 4.4
Lýsing á því hvernig matið fór fram.	Sjá kafla 4.4
Upplýsingar um hvernig hagað skuli vöktun vegna líklegra verulegra umhverfisáhrifa af framkvæmd deiliskipulagsins.	Sjá kafla 4.4
Samantekt.	Sjá kafla 5

4.2 Áherslur og aðferðir

Umhverfismat deiliskipulagsins er unnið af Mannviti hf. í samræmi við lög um umhverfismat áætlana nr. 105/2006. Í mati á áhrifum deiliskipulagsins er lögð áhersla á að greina áhrif á þá umhverfispætti sem útfærslu deiliskipulagsins getur haft áhrif á, byggt á hlutverki þess. Umhverfisskýrsla þessi er hluti af skipulagsgreinargerð og er kynnt sem hluti skipulagsgagna, sjá umfjöllun um kynningu, samráð og afgreiðslu í kafla 6.

4.3 Áhrifapættir

Eftirfarandi þættir eru taldir geta valdið staðbundnum áhrifum á umhverfið í kjölfar deiliskipulagsins:

- Umferð: Aukin umferð ferðamanna um svæðið mun hafa áhrif á það.
- Mannvirki: Aukin fjöldi mannvirkja mun hafa einhver áhrif á ásýnd landsins en eins og kveðið er á um í Aðalskipulagi Fljótsdalshrepps 2014-2030 „Ákvæði verði sett í deiliskipulagi sem stuðli að vandaðri umhverfismótun, s. s. um umfang, form, efni, útlit og litaval nýbygginga.“
- Gróður: Á fyrirhuguðum byggingarreitum er lítill gróður og gert ráð fyrir skaði á gróðri verði því ekki mikill.
- Samfélag: Deiliskipulagið gerir ráð fyrir að með fjölgun ferðamanna á svæðinu og skipulagið er gert til að mæta þeirri fjölgun.

4.4 Umhverfispættir

Umhverfispættir eru þeir þættir sem eru líklegir til að verða fyrir áhrifum af uppbyggingu athafnasvæðis samkvæmt deiliskipulaginu (sjá töflu 1). Þeir þættir sem talið er að geti orðið fyrir áhrifum vegna framfylgdar deiliskipulagsins eru eftirfarandi:

Tafla 1 Þeir umhverfispættir sem gætu orðið fyrir áhrifum skipulagsins

Umhverfispættir	Lýsing umhverfispáttar / víslir	Áhrifavaldar
Gróður	Gengið á gróður	Bílastæði stækkað og þjónustuhús byggt
	Verndun gróðurs	Stýring umferðar með bættum stígum
Vatn	Vatnsgæði	Aukin nýting
Landnotkun	Aukið byggingamagn	Röskun á framkvæmdartíma

4.4.1 Umhverfisviðmið

Í töflu 2 hér á eftir eru talin upp þau viðmið eru notuð verða til að meta áhrif deiliskipulagsins:

Tafla 2 Umhverfisviðmið

Umhverfispættir	Lýsing umhverfispáttar / vísir	Viðmið
Gróður	Gróið land tekið undir bílastæði, byggingareit. Bættir stígar minnka álag á gróður	Lög um náttúruvernd 60/2013 56 gr. og aðrar greinar sem fjalla um gróður og landnýtingu Aðalskipulag Fljótsdalshrepps 2014-2030 m.s.br.
Vatn	Vatnsgæði	Lög um hollustuhætti og mengunarvarnir nr. 7/1998, 1., 2. og 3.gr. og aðrar greinar sem fjalla um mengandi starfsemi Aðalskipulag Fljótsdalshrepps 2014-2030 m.s.br.
Landnotkun	Uppbygging	Lög um náttúruvernd 60/2013 81 gr. og aðrar greinar sem fjalla um landnýtingu Aðalskipulag Fljótsdalshrepps 2014-2030 m.s.br.

4.4.2 Einkenni og vægi áhrifa

Einkennum og vægi umhverfisáhrifa er lýst í samræmi við nákvæmni deiliskipulagsins. Notuð eru þau hugtök er varða einkenni umhverfisáhrifa sem skilgreind eru í leiðbeiningum Skipulagsstofnunar (2005) um flokkun umhverfispáttta, viðmið, einkenni og vægi áhrifa. Við matið eru notaðar þær skilgreiningar á vægi áhrifa sem fram koma í töflu 3 hér að neðan:

Tafla 3 Skilgreiningar á vægi áhrifa

Vægi áhrifa	Skýring
Jákvæð (+)	Stefna skipulagsins hefur jákvæð áhrif á viðkomandi umhverfispátt
Óveruleg (0)	Stefna skipulagsins hefur ekki teljandi áhrif á viðkomandi umhverfispátt
Neikvæð (-)	Stefna skipulagsins hefur neikvæð áhrif á viðkomandi umhverfispátt

4.4.3 Núll-kostur

Óbreytt ástand er ekki valkostur þar sem ekki verður farið í uppbyggini án skipulags og ásókn inn á svæðið er alltaf að aukast kallar það á meiri þjónustu. Auk þess að mannvirki eru á svæðinu og nauðsynlegt er að skipuleggja svæðið til framtíðar.

4.4.4 Valkostir

Í lögum um umhverfismat áætlana kemur m.a. fram að fjalla beri um og gera grein fyrir umhverfisáhrifum raunhæfra valkosta sem skoðaðir hafi verið í skipulagsvinnunni. Samanburður við núllkost eða óbreytt ástand sjá töflu 4.

Tafla 4 Samanburður valkosta

Umhverfispættir	Uppbygging skipulagssvæðisins	Núll kostur
Gróður	+	-
Vatn	+	-
Landnotkun	+	-

- **Gróður:** Deiliskipulagið gerir ráð fyrir stækkun á bílastæðum sem gengur á gróið land en gerir það betur skilgreint en nú er. Álag á gróður á svæðinu minnkar umtalsvert með bættum stígum og stýringu um þá.
- **Vatn:** Skipulagið gerir ráð fyrir að vatnsgæði verði tryggð þrátt fyrir aukin umsvif á svæðinu.
- **Landnotkun:** Þrátt fyrir að skipulagið geri ráð fyrir fleiri mannvirkjum verða þau aðlöguð svæðinu og meiri festa á uppbyggingunni.

4.5 Niðurstöður

Deiliskipulag þetta sem felur í sér áætlun um uppbyggingu á bílastæði og þjónustusvæði á svæðinu og mun hafa óveruleg áhrif eins og kemur fram í töflu 5. Sjónræn áhrif verða tímabundin og óveruleg sé litioð til lengri tíma. Óveruleg áhrif verða á dýralíf og gróður þar sem áhrif á andrúmsloft og vatn verða óveruleg og því mun framkvæmdin ekki hafa áhrif nýtingu aðliggjandi landssvæðis.

Tafla 5 Áhrif skipulagsins á umhverfispætti

Umhverfispættir/ Vægi	Gróður og dýralíf	Vatn	Landnotkun
Jákvæð (*)		X	X
Óveruleg (0)	X		
Neikvæð (-)			

5. Kynning, afgreiðsla og samþykkt

5.1 Samráð og kynning

Skipulagslýsing var til umfjöllunar á fundi sveitarstjórnar Fljótsdalshrepps 6. janúar 2015

Afgreiðsla sveitarstjórnar:

Tillaga að lýsingu vegna skipulagsáforma, dags. 16.12.2014. Fyrir liggur lýsing vegna skipulagsáforma á Hengifossvæði. Skipulagslýsingin er unnin af Verkfræðistofnunni Mannviti, dags. 16.12.2014. Sveitarstjórn samþykkir framlagða lýsingu og felur oddvita að leita umsagna Skipulagsstofnunar og umsagnaraðila og kynna fyrir almenningi samkvæmt 40. gr. skipulagslaga.

Lýsing send HAUST 9. janúar 2015

Lýsing send Skipulagsstofnun 9. janúar 2015

Lýsing send Umhverfisstofnun 9. janúar 2015

Lýsing send Vegagerðinni 9. janúar 2015

Lýsing send Minjastofnun Íslands 9. janúar 2015

Byggingar- og skipulagsnefnd Fljótsdalshrepps fjallaði um deiliskipulagstillöguna á fundi 13.04.2015 og gerði ekki athugasemdir við hana. Sveitarstjórn Fljótsdalshrepps samþykkti þann 05.05.2015 að auglýsa tillögu að deiliskipulagi fyrir Hengifosssvæðið, skv. 1. mgr. 41. gr. skipulagslaga nr. 123/2010. Tillagan sem sett var fram á uppdrætti og greinagerð dags. 30.04.2015, var auglýst frá 15.05.2015 og frestur til að skila inn athugasemdum var til 01.07.2015. Tillagan var aðgengileg á skrifstofu skipulagsfulltrúa og á vef sveitarfélagsins. Athugasemdir/umsagnir bárust frá eftirtöldum aðilum: Vegagerðinni dags. 29.05, Heilbrigðiseftirliti Austurlands dags. 18.06, Minjastofnun Íslands. dags. 27.07 Umhverfisstofnun dags. 22.06 og Philip Vogler dags. 08.07. Afgreiðslu sveitastjórnar má finna í fundargerð hennar dags. 11.08.2015 og var greinagerð og skipulagsuppráttur uppfærður í samræmi við hana. Sveitarstjórn samþykkti deiliskipulagið með þeim breytingum sem gerðar hafa verið, á fundi sínum 11.08.2015.

5.2 Umsagnaraðilar

Umsagnaraðilar voru Fljótsdalshreppur, Skipulagsstofnun, Umhverfisstofnun, Heilbrigðiseftirlit Austurlands, Vegagerðin og Minjastofnun Íslands.

5.3 Áritun

Deiliskipulag þetta, sem auglýst hefur verið samkvæmt 41. grein skipulagslaga nr. 123/2010, var samþykkt af sveitarstjórn Fljótsdalshrepps þann 11. ágúst 2015.

Végarði, _____ 2015,

Oddviti